

## **Příloha 1. Vzor otázek z polostrukturovaného interview**

1. Jaký typ jazykových kurzů nabízí vaše instituce?
  - a) V jaké časové dotaci?
  - b) Pro koho přesně jsou kurzy určeny?
  - c) Jaké dovednosti má typický účastník vašich kurzů na počátku a na konci celého cyklu?
  - d) Máte představu o motivaci účastníků, tj. proč si vybrali zrovna tento typ kurzů?
  - e) Zaznamenali jste v poslední době změnu zájmu o tyto kurzy?
2. Jakou pozici má v kurikulu kurzů tlumočení?
  - a) Jedná se o okrajovou aktivitu či hlavní bod výuky?
    - Jak často se v průběhu lekce využívají? Objevují se na každé lekci?
  - b) Tlumočnické aktivity jsou využívány jako prostředek pro výuku cizího jazyka, nebo jsou cílem samy o sobě?
    - Předpokládá se, že po absolvování celého cyklu bude účastník schopen tlumočit, nebo se jedná spíše o osvojení základních principů, které mu měly především pomoci prohloubit jeho znalost L2 a případně poskytnout prostor pro další prohlubování?
  - c) Jakých typů tlumočení se využívá?
    - Pracuje se i s překladem?
    - Je termín překlad explicitně oddělován od termínu tlumočení; je přihlíženo k rozdílům mezi tlumočením a překladem?
  - d) Jak by vypadala modelová lekce, kde je tlumočení využito?
    - Jak je dlouhá?
    - Jakou proporci v ní zabírají tlumočnické aktivity?
    - Kolik se jich průměrně objeví?
    - Můžete citovat nějaké konkrétní?
3. Jak využití tlumočení reflektují samotní účastníci?
  - a) Jaké dovednosti tlumočení podle jejich, resp. vašeho názoru rozvíjí?
  - b) Myslíte si, že budou mít možnost nabyté dovednosti využít v profesním či soukromém životě?
4. Jaký je typický profil pedagoga ve vaší instituci?
  - a) Je to profesionální tlumočnick s pedagogickým minimem nebo naopak učitel cizích jazyků, který se souběžně věnuje i tlumočení?
  - b) Učební plán vytváří sám nebo se jedná o centralizovaný dokument, podle kterého se řídí víc lidí?
  - c) On sám předpokládá, že po absolvování kurzu u něj budou účastníci schopni profesionálního výkonu na poli tlumočení?
5. Myslíte si, že se přístup k tlumočení ve výuce cizích jazyků mění?
  - a) Jak vnímáte princip např. komunikační metody, v níž je využití L1 na jazykové lekci nežádoucí?
  - b) Domníváte se, že tento princip ještě stále vládne na poli výuky cizích jazyků?
  - c) Mělo by být tlumočení vyhrazeno pouze profesionálům, tedy lidem, kteří vystudovali obor tlumočení na příslušné katedře, nebo si dovedete představit i situaci, ve které figuruje jako tlumočnick laik (poučený laik)?

## **Příloha 2. Transkripce rozhovoru s ředitelkou společnosti Belisha Beacon, který proběhl 19. 3. 2014<sup>1</sup>**

Já bych se vás ráda nejprve zeptala, jaký typ kurzů ta vaše instituce, ta vaše jazyková škola nabízí?

*My se specializujeme právě na nejvyšší úroveň jazyka a vyučujeme v podstatě navíc ty kurzy právního jazyka, jak pro překladatele, tak pro advokátní kanceláře a právníky obecně. A dále kurzy, které vedou k té překladatelské a tlumočnické činnosti. Máme zde kurzy, které jsou vyloženy jazykově. Kdy vyučovat, ani ne tak vyučovat, ona je to vždy spíš taková diskuze. A na základě té diskuze, která probíhá, tak lektor dává studentům zpětnou vazbu. Jsou to studenti, kteří už mají úroveň C1 nebo C2. Občas se tam někdo objeví, kdo je spíš na hraně B2 a C1. Takže to jsou takové kurzy, kde je hlavní aktivizovat slovní zásobu, jak psaný, tak mluvený projev, to je ta produktivní část jazyka.*

*Tak to je jedna část. Druhá část jsou ty tlumočnické kurzy. Máme je jak semestrálně, tak víkendově, konsektivu nebo simultánku. Konsektivita je koncipovaná do třinácti týdnů, kde se učí takové ty základy, téměř polovina kurzu jsou paměťová cvičení. Protože na tom kurzu se dá naučit těm základním technikám, ale určitě potom to záleží na každém z nich. A pak máme tu simultánku (...).*

Dovedla byste nějak charakterizovat typického účastníka vašich kurzů nebo se ty motivace natolik různí...?

*Docela se to různí, ale jsou tu jakoby dvě hlavní skupiny. Jsou to lidi, kteří přesně už ten jazyk mají na takové úrovni, že nevědí, jak se dál rozvíjet. Takže aby se nějak rozvíjeli, přicházejí do těch našich kurzů. A pak to jsou také často lidé, kteří musí v práci překládat nebo tlumočit, zkrátka, že je do toho jejich nadřízení nutí. A oni vlastně nemají žádné takové vzdělání a cítí tu potřebu se nějakým způsobem dozdělat. Takže někteří to mají vyloženo jako zábavu, aby se někam posouvali dál. Často jsou to lektori jazyků, kteří mají potřebu taky na tom svém vlastním jazyce zapracovat, protože když učí, tak vlastně učí neustále dokola. A pak ta druhá skupina ti tu potřebu mají kvůli praxi.*

To je zajímavé. A zaznamenáváte takhle nějakou fluktuaci v tom zájmu dejme tomu? Jestli je tam nějaká křivka, nějaké roky, kdy byl velký zájem, pak se zase snížil?

*Pořád rosteme. Pořád to jde nahoru, ale ne nějakým závratným tempem. Jestli zaznamenávám třeba nějaký pokles poptávky, tak to je po ostatních jazycích. Protože angličtina ta jde pořád nahoru, ale co se těch ostatních jazyků týče, tam to spíš opadá. A myslím, že je to z toho důvodu, že asi ty jazyky nejsou tolik žádané. Třeba s tou němčinou. Tam je jakoby ten pokles stále výraznější u těch našich kurzů.*

---

<sup>1</sup> Vzhledem k nepříliš kvalitní nahrávce jsou některé hůře slyšitelné pasáže nahrazeny symbolem (...)

Takže asi můžeme říct, že v tom vašem kurikulu, v kurikulu vašich kurzů mají tlumočnické aktivity hlavní místo?

*Ano, rozhodně.*

A ještě takhle, řekla byste, že jsou využívány jak jako prostředek pro tu výuku cizího jazyka, tak jako ten cíl sám o sobě? Že možná ti lidé, kteří se přicházejí rozvíjet, to mají jako prostředek a ti, kteří se potřebují naučit tlumočit, tak je to jejich cíl?

*Řekla bych, že to je obojí. Jsou opravdu lidé, kteří přijdou a zjistí, že to není úplně pro ně. Zjistí, že je to vlastně velmi náročné povolání, což si myslím, že je taky dobré, protože vidí, že nemůže jen tak sednout do kabiny a začít tlumočit, protože to může být velký průšvih. A pak jsou tady lidé, kteří opravdu chtějí tlumočit. A jsou to takoví, kteří většinou mají vystudovanou filologii nebo jazyky na vysoké škole a chtějí prostě to tlumočení dělat, ale ještě se k tomu nedostali nějak profesionálně. Jsou to lidi, kteří se většinou někde uchytí. Ale těch je minimum, třeba jeden nebo dva za rok.*

A máte nějak možnost sledovat ten jejich další postup?

*Jak kdy. Ale většinou se nám ti lidé vrací, takže řekla bych, že tak z 80i% se vrací. Že většinou víme, co zrovna dělají.*

Tak typy tlumočení, to jste vlastně zmiňovala, že máte konsekutivu i simultánku. Asi v rámci těch paměťovek zkoušíte i list?

*Jo, určitě. V rámci konsekutivy zkusíme i list.*

A ještě by mě zajímalo, takhle když lidé přijdou přímo na ten tlumočnický kurz, tak pracuje se tam nějakým způsobem i s překladem nebo je to striktně oddělené, že jsou kurzy zaměřené na překlad a kurzy zaměřené na tlumočení?

*V tlumočnickém kurzu asi vůbec nepřekládáme. Pominu-li ten list, který je taková disciplína něco mezi překladem a tlumočením. To děláme a to děláme i v těch překladatelských cvičeních. (...)*

A potom teda, ty vaše kurzy, když jsou víkendové, tak to bude asi velmi intenzivní, od rána do večera?

*Ty simultánky, respektive ty tlumočnické mají tři bloky za jeden den a to z toho důvodu, že to je tak akorát, aby to člověk zvládl. A jsou to vždycky teda dva dny. Když je to pro začátečníky, tak děláme třídní kurzy, to znamená tři víkendy po měsíci za sebou, aby to mělo nějaký efekt. (...)*

Ten jeden blok má...?

*Devadesát minut.*

A potom ta konsekutiva?

*Stejně. Když je to víkendově, tak (...). Když je to překladatelský seminář víkendový, tak má čtyři bloky, je delší.*

Ještě když bych se teď dostala přímo k těm jednotlivým aktivitám, tak co takhle konkrétně s těmi studenty děláte?

*Tlumočíme. Samozřejmě tlumočíme, děláme nějaká jazyková cvičení, paměťová, ale i jazyková. (...)*

Je pravda, že ta mateřština se dost často opomíjí.

*Přesně tak. Ale myslím, že ti naši studenti většinou tu mateřštinu docela umí, až mě to občas překvapuje. A obzvláště v těch tlumočnických kurzech. V těch překladatelských kurzech tam je to trochu jinak, protože ti lidé mají víc prostoru a jsou takoví jakoby pomalejší, váhavější. Tak obecně asi i vlastnostmi.*

Je pravda, že to by možná ti překladatelé i měli být takoví hloubavější. A jaká pozornost je věnována notaci?

*Máme v podstatě výklad notace, což je jedna devadesátiminutovka, a pak si studenti začínají cvičit tu notaci sami. A po nějakém čase se k tomu vrátíme a ukážeme si...tam vlastně strašně moc záleží na tom, jakým způsobem oni potom tlumočí. Když je zjevné, že si špatně zapisují, tak se k té notaci vracíme a rozebíráme to, jak si to zapsali (...) Pokud je zjevné, že studenti umí dělat notaci, tak se k ní nijak dál nevracíme. A musím říct, že teda úplně nejčastější chybou v té notaci je, že si neoddělují myšlenky čarou.*

A když takhle pracujete s tím tlumočením nebo s těmi aktivitami, jaké dovednosti myslíte, že to rozvíjí? Obecně jazykové nebo možná i osobnostní?

*Rozhodně to rozvíjí paměť, pohotovost, slovní zásobu (...) protože tlumočnick musí v podstatě začít reagovat velmi rychle (...) a občas jsou z toho takoví vyděšení (...) ale hodně si to pomocí chválí, že cvičí jak ten jazyk, tak paměť. Často zmiňují, že to, co se naučili, i kdyby už nikdy netlumočili, jim přináší další rozvoj do života. Jsou to dovednosti, které uplatní i jinde.*

A máte občas studenty nebo klienty, na kterých je opravdu vidět ta tréma nebo ta nervozita? Musíte s tím taky někdy bojovat?

*(...) teď jsme zrovna měli kurz víkendový a studentky byly opravdu vynikající. A já jsem teprve potom zjistila, když zmiňovaly, že je to pro ně jakoby náročné a že mají tu trému. Ale vidět to na nich teda nebylo. Ale třeba v těch kabinách tam je to vidět víc, tam ta tréma prostě je.*

O tom jsme vlastně trochu mluvily, zpětná vazba od účastníků je předpokládám pozitivní. Když se sem přihlásí, tak asi vědí trochu, co čekat...

*Určitě ano. Je pozitivní vlastně i těch lidí, kteří zjistí, že na to nemají. Že prostě pro ně ten víkend byl strašně moc přínosný a jak už jsem říkala, i když nebudou tlumočit, tak to využijí kdekoli jinde a hlavně (...) a tady teprve vidí, že to prostě dělat nemůžou. Takže taková ta sebereflexe, možná i trochu nastavení kvality, jak by vlastně to tlumočení mělo vypadat. To je ta osvěta, kterou děláme.*

Takže vy na základě těch jejich výkonů poskytnete nějakou zpětnou vazbu, ta negativa i pozitiva?

*Snažíme se je spíše motivovat (...) i když těch chyb je třeba více, zaměříme se na nějakou jednu věc, kterou v tom daném bloku nebo v tom daném víkendu odstraní a pak se posouvá někam dál. Rozhodně se snažíme (...), protože prostě každý má (...)*

A když mluvíme o těch skupinách účastníků, kolik jich tam vlastně je?

*Maximálně osm.*

Takže jak na tu konsekutivu, tak na tu simultánku...

*Ano.*

Potom jsme vlastně mluvily přímo na začátku o tom, že ty zkušenosti asi někteří mohou přímo využívat v tom svém pracovním životě...

*Přesně tak. Strašně málo z nich se stane tlumočníky na volné noze, spíš to jako využijí v tom svém kurikulu (...) anebo vlastně v práci, kde (...)*

Takže možná ty případy těch, kteří pak pokračují v tom programu Euromasters nebo tak, ty jsou spíš ojedinělé?

*Momentálně tam máme dvě studentky naše a myslím si, že je to poprvé. Ale my vlastně fungujeme teprve tři roky, takže to třeba bude ještě jinak.*

A potom kdo vlastně vede ty kurzy? Jaký je profil toho lektora naopak?

*Ty tlumočnické kurzy většinou vedou tlumočníci z praxe. Teda většinou, ve všech případech vlastně. Většinou jsou to absolventi Euromasteru, lektori (...) nebo jsou to lidé, kteří pracují na volné noze například pro orgány Evropské Unie.*

Takže jsou to spíš tlumočníci, ta pedagogická složka je tam taková přidružená...

*No já si je docela vybírám a je pro mě důležité, aby právě ta pedagogická složka byla dobrá, protože přece jenom dobrý tlumočník nemusí být také dobrý pedagog. Takže mám tady lektory, se kterými jsem*

*naprosto spokojená, za které bych dala ruku do ohně, a pak jsou tady lektoři, se kterými spolupracuji, abychom to nějak vylepšili. Ale ta pedagogická stránka je pro mě určitě důležitá, protože bez toho to nejde. Takže například příspěvky si musí, na rozdíl třeba od utrl, připravovat přímo ti lektoři. Nepřipravují je tedy přímo rodilí mluvčí, kteří je potom přednáší. Dělají je tedy lektoři, protože lektor prostě ví, jak má ten příspěvek koncipovat, jak má být ten projev provázaný, aby bylo možné studenty něco naučit. Nemá smysl dát jim nějaký text, který je strašně těžký a akorát si na něm vylámou zuby.*

Takže nad učebním plánem jednotlivých kurzů dohlížíte vy ve spolupráci s těmi lektory?

*Přesně tak.*

A ještě jak jsem na začátku zmiňovala, že asi dřív bylo to využití mateřského jazyka na lekcích takové spíš nežádoucí jako dědictví té gramaticko-překladové metody, tak myslíme, že se to teď třeba trochu mění, že to tlumočení nebo ty tlumočnické aktivity zažívají nějakou takovou renesanci a vrací se?

*K tomu se nedokážu úplně vyjádřit. Já můžu posuzovat jenom podle sebe. Já jsem učila jazyky a z vlastní zkušenosti jsem byla vždycky proti tomu, aby se učilo jenom cizím jazykem, aby se ta čeština úplně potlačila. A myslím, že pro dospělé prostě výuka jenom cizím jazykem není vhodná, protože my už jsme strašně fixovaní na ten svůj rodný jazyk. A vlastně všechno vnímáme přes ten svůj rodný jazyk. Takže si myslím, že ve výuce běžného jazyka ta překladová část má své místo. U těch dětí je to jinak. Když budu učit malé dítě, tak tam naopak bude žádoucí to na ten rodný jazyk vůbec nefixovat, ale tam je zase potřeba daleko větší intenzita než kterou nabízí většina jazykových škol. Těch dětí musí být málo a musí se prostě učit pětkrát týdně.*

A ještě mě napadla otázka, když potom pracují ti lektoři, tak ty příspěvky dejme tomu bývají v tom cizím jazyce a jinak vedou tu lekci česky?

*Česky. Všechny ty lekce jsou česky, i tu zpětnou vazbu dávají česky. Když je to konsekutiva, tak je tam jeden lektor, když je to simultánka, tak je tam vlastně ještě rodilý mluvčí, který případně koriguje tlumočení do jazyka, ale většina těch našich směrů je stejně spíš z toho cizího jazyka do češtiny, protože nemáme tak pokročilé studenty, abychom učili oběma směry. A opravdu klademe důraz na to, abychom nejprve učili tlumočit do rodného jazyka.*

Takže s tím potom souvisí i ten důraz, co kladete na rozvoj mateřštiny...

*Musím říct, že my bychom možná kladli důraz i na rozvoj toho druhého jazyka, ale tam je potom opravdu potřeba, aby to dělal rodilý mluvčí v daleko vyšší míře, než můžeme my tady korigovat. I když někdo umí velmi dobře cizí jazyk, myslím, že na této úrovni už by to měl dělat rodilý mluvčí.*

### **Příloha 3. Transkripce rozhovoru s vedoucí katedry románských jazyků na VŠE, který proběhl 12. 3. 2014**

Já bych se nejdřív chtěla zeptat, jaké jazykové kurzy vlastně nabízíte pro vaše studenty?

*Tak to je velmi rozmanité. Katedra románských jazyků administrativně patří pod fakultu mezinárodních vztahů, nicméně neobsluhuje pouze studenty FMV, ale vlastně celé VŠE. A záleží na daném studijním oboru, i v rámci FMV i na každé z dalších fakult, jaké mají studijní plány a jakou důležitost kladou jazykové výuce. Když se zaměřím přímo na studenty FMV, tak tam v těch stěžejních oborech máme studenty povinné, to jsou ti studenti, kteří udělají přijímací zkoušku z jazyků, a když tam je francouzština, italština, španělština, tak ji studují u nás jako jazyk povinný, to znamená, navazují, řekněme, že začínají někde na úrovni B1, spíš možná až B2. Mají povinnost absolvovat čtyři semestry ekonomického jazyka. Tam probíráme ekonomická témata, řekněme taková makroekonomická. Cílíme hlavně na nové lexikum. My vlastně vyučujeme v jazyce tu odbornost, to znamená příklad těch tematických celků, které děláme, tak jsou základní ekonomické mechanismy, akteři, peníze, burza, Evropská Unie, takže některá lehce politologická témata, to je všechno velmi rozmanité. A to jsou ty čtyři semestry, takže tam ty výstupy nejsou... neklasifikuje se pouze gramatika nebo jenom jazyková znalost, ale i ta odbornost, hlavně tedy. A studenti potom mají dva semestry návazné a tam se dělí podle zase oborů. Většinou mají obchodní francouzštinu, což je spíš takové mikro, je to v podstatě podniková francouzština, obchodní korespondence atd., prostě ten podnikový kontext. Nebo navazují specializaci na francouzštinu v mezinárodních studiích a tam to jsou zase taková politologicky zaměřená témata. Potom mají specializaci právo. To jsou vlastně tyto naše povinné předměty a potom pro kohokoli, jak studenta FMV, tak z jiné fakulty nabízíme vlastně celou škálu předmětů od úplných začátečníků. Tam máme řekněme osm na sebe navazujících předmětů, kdy tedy začínáme od úplných začátečníků a končíme tak B1, B2, u těch pokročilých končíme C1, někde se dá hovořit i o C2. Dále máme ještě řadu specializovaných předmětů, to znamená, učíme gramatiku nebo ústní projev. Potom vlastně pro magisterské studenty máme další specializaci, což jsou další jazyky, také zaměřené na obchodní a komerční sféru. A v neposlední řadě máme také certifikáty, což jsou přípravné kurzy zaměřené na ty certifikáty. Ve francouzštině se jedná o certifikáty francouzské obchodní komory, které máme A2, B1, B2 a C1. Je to mezinárodní certifikát, který samozřejmě cílí na odborný jazyk, podnikovou francouzštinu. Na francouzštině, i ty kurzy pro začátečníky, pracujeme podle metody Objectif Express, kterou nevím, jestli máte ve svém záběru, je běžně na trhu a je to taková ekonomická, běžně od začátečníků se vyučuje jazyk tedy, že jsme v prostředí firmy. Spíš než že se jede na výlet za kamarádem, tak se jede na obchodní cestu. Co se týče těch studentů celkově, máme jich asi 1200 za semestr, takže asi 2500 za rok. Ono to samozřejmě osciluje, teď jsme jakoby v těch demograficky nízkých ročnících, což je u vás určitě u vás na fakultě taky. Holt, ještě to bude trvat tak tři roky, než se to zase vyhoupne.*

Dobře, a mě by zajímalo, v tom kurikulu, tak jak jste mi ho teď nastínila, mají své místo i ty tlumočnické aktivity?

*Úplně vyhraněné vlastně ne. To by se spíš ještě já zeptala, co vlastně spadá do vaší definice tlumočnických aktivit. V podstatě, tedy podle mě, to je dost široká škála disciplín. Takhle, zaměřeno na tlumočnictví nemáme v podstatě nic. Měli jsme kurz tlumočnicko-překladačský, ale prostě se nám nějak vytratil z nabídky, protože o něj nebyl až takový zájem. Ale samozřejmě některé ty disciplíny prostě do té běžné výuky zařazujeme. A to od řekněme disciplín jako převyprávění, přetlumočení písemného textu, a to jak připraveného nepřipraveného dopředu, potom samozřejmě pokud máme nějaké poslechy, tak jako taky. Ale že by byla vyloženě disciplína, že bychom se cíleně učili, že si někdo stoupne a (...) že bych jako zastavovala cíleně nějaký text, tak to vyloženě neprobíhá. Možná jakoby jednou za semestr něco takového vyzkoušíme, ale není to nějaká cílená aktivita. To do konceptu těch kurzů úplně nejde. Máme je obsahově hodně předimenzované a tyhle nácviky se nám tam teď nedaří vtěsnat. Nicméně až budou nějaké ty ročníky třeba lepší, máme větší šanci seskládat dohromady třídu nebo kurz, který by byl naplněný a kde by se opravdu tyto disciplíny daly trénovat. Ještě tedy máme kurz expression, písemný a mluvený projev, kde taky je malinký prostor k tomu, to trénovat, ale jak říkám, spíš záleží na definici té tlumočnické činnosti no.*

Tak to vy jste to vystihla velmi přesně. Ono to začíná už třeba od toho, že ten student je schopen v cizím jazyce provést třeba nějakou sumarizaci projevu, který slyšel. To už bychom považovali...

*To vlastně do těch kurzů zařazeno máme a to teda když už dobře, asi je rozdíl mezi překladem a tlumočením. Překlad samozřejmě využíváme velmi často – résumé, syntézy textů i nějaké formy dissertation a potom tedy práci s tím tématem, ale co se týče toho ústního, tak určitě taky, třeba děláme v pracovní francouzštině různé takové simulace, kdy vlastně třeba někteří další studenti, je to simulace nějakého obchodního jednání, kdy studenti vlastně dělají zápis z toho jednání, což jako není v pravém slova smyslu tlumočení, protože tam není ten cizí jazyk, ale je to práce s tím...*

Je to vlastně nácvik té notace. No vidíte, takže přece jen by se toho našlo docela hodně. A čím si vysvětlujete ten malý zájem o tlumočnicko-překladačský...

*To vám řeknu úplně přesně. To není tak úplně záležitost studentů, je to vlastně záležitost koncepce školy a fakult, protože studenti mají velmi málo kreditů na jazyky. Přestože jazyková výuka je tu dost vyzdvihována, tak studenti mají málo kreditů. Jestliže některé ztratí tím, že sledují tu povinnou trajektorii a některé ty předměty neudělají, tak tím ztratí hodně kreditů a nemají pak volné kredity na to, aby šli po nějakých vlastních zájmech. To je úplně pragmatický důvod. Samozřejmě studenti stále o tyhle předměty teoreticky mají zájem. Oni by rádi třeba nácvik ústního projevu a tak, protože celý koncept naší jazykové výuky je dost odborný. Takže studentům chybí ta realita, nějaký normální jazyk.*

Že by to vnímali jako takové praktické oživení.



*To by chtěli, ale nemají na to jakoby ty kredity. A my zase nemůžeme, protože je to celé ekonomický systém. My žijeme z jejich kreditů.*

A v dobách, kdy tady ten kurz ještě byl, tak ten pedagog, to byl nějaký profesionální tlumočnick-překladatel?

*Ano. Co se týče francouzštiny, byla to osoba, která měla jak v konsektivním, tak v simultánním tlumočení. Přípravovala si různé videosekvence a nevím, žádnou laboratoř na to úplně nemáme, ale normálně ve třídách máme ve všech takovou standardní techniku prostě. Takže po různých sekvencích. Taky se jedná o různé disciplíny, jak jste říkala připraveného, polopřipraveného, i nějakou rétoriku a tak.*

A ještě bych se zeptala, učební plán těch kurzů to vytváříte sami, nebo je to nějaký centralizovaný dokument pro všechny pedagogy případně katedry?

*Myslíte celkově jazykovou výuku? Ano, je tam vlastně takový centrální koncept pro ty řady kurzů, nicméně je tam společná idea, ale tam také dost benevolence, je tam dost pole k manévřům pro jednotlivé katedry. To znamená my třeba, protože já v podstatě v téhle pozici jsem od září a přebrala jsem katedru po dlouhé době po jiné vedoucí. Byla velká disparita mezi jednotlivými předměty, jazyky a tak dále. Mým cílem není je úplně sjednotit, ale zkrátka nějaká ideová jednota, nějaký společný koncept. (...)*

Dobře. A ještě když jsem vysvětlovala to svoje téma, tak jsem zmiňovala tu předchozí filozofii, ve které bylo využití mateřštiny na jazykových lekcích nežádoucí. Jaký na to máte názor? Myslíte si, že se situace nějak mění?

*Já osobně se snažím od začátečníků aplikovat hodně té přímé metody a zkrátka komunikativní a tak dále. Já se snažím s tou češtinou pracovat minimálně. Ne vždycky to jde, ale domnívám se, že jsou techniky, jsou didaktické metody, které tohle umožňují, a ten efekt není o nic horší, než když se užívá čeština. Ale musím říct, že v prostředí naší katedry jsem s tímhle, nechci říkat ojedinelá, ale zas až tolik vyučujících tuhle ideu nesdílí.*

A myslíte, že nesdílí v tom, že třeba gramatiku vysvětlují česky?

*Ano, tak. Mně přijde, že to v určitém...je to otázka těch začátečníků, ale i tam, lze to řešit. Samozřejmě i já vlastně pro ušetření času, protože máme ty lekce opravdu napěchované, tak u těch začátečníků taky občas mluvím česky. Ale dovedu si úplně živě představit, že to lze i bez toho.*

Tak v tom s vámi naprosto souhlasím. Myslím, že u těch začátečníků je to naopak velmi prospěšné, že naopak ty tlumočnické aktivity začínají být zajímavé až pro ty pokročilejší studenty, kteří už mají šanci nějak konfrontovat oba dva ty jazyky.

*Možná ještě francouzština má určitý handicap, protože...hlavně pro ty začátečníky, to víte taky. Ta disparita mezi tím, co slyším a tím, co píšu, je tak strašná, že nějaký ten vezikulární jazyk je potřeba, ale třeba u španělštiny si to dovedu představit i bez něj.*

A ještě mám teda v tom případě poslední otázku. Jestli si myslíte, že by to tlumočení, dejme tomu na nějaké profesionální úrovni, mělo být vyhrazeno pouze profesionálům, tedy lidem, kteří to vystudovali, nebo jestli si umíte představit i situace, ve kterých může figurovat někdo, kdo se tomu věnoval jenom okrajově, kdo prošel jenom nějakým jedním kurzem?

*To asi těžko říct. Možná jsem ještě nezmínila, že cílem naší výuky, nebo cíle naší výuky jsou asi malinko jiné než cíle filologicky zaměřené výuky a výuky cílené na jazyk samotný. Naše výstupy cílí spíš na odbornost a na kompetence, které vyžaduje ten obor. To znamená, aby student, absolvent dovedl vyjádřit myšlenku, ovládal ty odborné činnosti, ale neříkám, že bych na gramatiku a jazyk samotný nedávali pozor, to ne, ale naši studenti se určitě nemůžou souměřit, nebo absolventi, s absolventy nějakého filologického oboru, co se týče znalosti jazyka, znalosti syntaxe a tak dále. Toho nikdy nedosáhneme. Ale zase na druhou stranu máme řadu studentů na různých stážích, nebo se hlásí na navazující magisterské studium třeba na francouzské vysoké školy. Takže ten jazyk ovládají na vysoké úrovni.*